

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Оцінка ефективності розвитку підприємства

(назва навчальної дисципліни)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення підсумкового контролю
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії
зі спеціальності 071 "Облік і оподаткування"

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою економіки підприємства та менеджменту, протокол № 9 від
19.04.2016

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Підсумковий контроль успішності навчання здобувачів з дисципліни "Оцінка ефективності розвитку підприємства" та рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною проводиться у формі семестрового диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу спеціальності.

Семестровий диференційований залік – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Завданням диференційованого заліку є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу диференційований залік оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

Семестровий диференційований залік охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування здобувачами компетентностей. Типовий приклад модульного білету наведено у розділі «Завдання для підсумкового контролю успішності навчання».

Кожен модульний білет складається з трьох завдань, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки здобувача і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Білет включає одне теоретичне завдання, одне діагностичне та одне евристичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Здобувач отримує право на виконання завдань підсумкового контролю (допуск до заліку), якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі досягла 60 балів.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

2.1. Зразок білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень доктор філософії

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Навчальна дисципліна «Оцінка ефективності розвитку підприємства»

БІЛЕТ № 1

Завдання 1. Представте порівняльну характеристику понять «ефект» і «ефективність». Визначте взаємозв'язок між цими поняттями.

Завдання 2. Охарактеризуйте підхід до оцінки ефективності розвитку підприємства на основі рівня задоволеності основних стейкхолдерів. Визначте переваги та недоліки цього підходу в сучасних умовах.

Завдання 3. Оцінити ефективність розвитку підприємства на основі підходу – співвідношення результати-витрати. Зробіть висновки

Показники підприємства

Показники	Попередній період	Звітний період
ФОП, тис. грн	12473	10485
Середньооблікова чисельність персоналу, ос.	248	262

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи				I. Власний капітал			
Нематеріальні активи:	1000	3310	2168	Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3619	3619
Основні засоби:	1010	1274	1002	Резервний капітал	1415	600	600
інші фінансові інвестиції	1035	556	556	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4247	4465
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	858	461	Усього за розділом I	1495	8466	8684
Відстрочені податкові активи	1045	232	116	II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Інші необоротні активи	1090	799	0	Усього за розділом II	1595	0	0
Усього за розділом I	1095	7029	4303	III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
II. Оборотні активи				Поточна кредит.			

				заборгованість:			
Запаси	1100	12564	14261	за товари, роботи, послуги	1615	18963	19896
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	819	1905	за розрахунками з бюджетом	1620	9	3
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8055	9494	за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	799	за розрахунками зі страхування	1625	174	214
Гроші та їх еквіваленти	1165	3102	4584	за розрахунками з оплати праці	1630	377	449
Інші оборотні активи	1190	18	2065	Поточні забезпечення	1660	7	85
Усього за розділом II	1195	24558	33108	Інші поточні зобов'язання	1690	3333	8080
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	784	0	Усього за розділом III	1695	22863	28727
				IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	1042	0
Баланс	1300	32371	37411	Баланс	1900	32371	37411

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	143863	110746
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(99795)	(68606)
Валовий: прибуток	2090	44068	42140
Інші операційні доходи	2120	3297	4085
Адміністративні витрати	2130	(41408)	(40564)
Витрати на збут	2150	(406)	(509)
Інші операційні витрати	2180	(5244)	(2798)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	307	2354
Інші фінансові доходи	2220	106	355
Фінансові витрати	2250	(33)	(244)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	380	2465
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-162	-48
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	218	2417

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	218	227
Витрати на оплату праці	2505	10485	12473
Відрахування на соціальні заходи	2510	3865	4402
Амортизація	2515	1780	1404
Інші операційні витрати	2520	115300	96774
Разом	2550	131648	115280

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	804149	804149
---------------------------------------	------	--------	--------

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	804149	804149
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.0003	0.003
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.0003	0.003
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Затверджено на засіданні
кафедри економіки підприємства та менеджменту ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Протокол №__ від "__" _____ 20__ р.

Зав. кафедри _____ Екзаменатор _____.
(підпис) (підпис)

2.2. Перелік завдань для підсумкового контролю

Перелік програмних запитань для самодіагностики аспірантів Модуль 1. Теоретичні основи оцінки ефективності розвитку підприємства

Тема 1. Визначення понятійного апарату оцінки ефективності розвитку підприємства

1. Охарактеризуйте основні етапи формування комплексу економічних ефектів.
2. Визначить основні елементи та процеси кожного з етапи формування комплексу економічних ефектів.
3. Представте характеристику матеріально-енергетичних потоків при формуванні комплексу економічних ефектів.
4. Представте характеристику фінансових потоків при формуванні комплексу економічних ефектів.
5. Охарактеризуйте інформаційні потоки при формуванні комплексу економічних ефектів.
6. Дайте визначення категоріям "ефект" і "ефективність".
7. Визначте зв'язки та від'ємності між категоріями «ефект» і «ефективність».
8. Які інтенсивні фактори є умовами формування ефективності розвитку підприємства? Представте їх характеристику.
9. Представте визначення сутності і видів ефективності розвитку підприємства.
10. Комплексне оцінювання ефективності розвитку підприємства.

Тема 2. Аналіз існуючих підходів щодо оцінки ефективності розвитку підприємства

1. Визначте існуючі підходи до оцінки ефективності розвитку підприємства.
2. Представте порівняльну характеристику існуючих підходів ефективності розвитку підприємства
3. Охарактеризуйте сутність підходу оцінки ефективності розвитку підприємства на основі співвідношення результати-витрати.
4. Яка система показників використовується при оцінці ефективності розвитку підприємства співвідношенням результати-витрати?
5. Охарактеризуйте сутність підходу оцінки ефективності розвитку підприємства як здатності використовувати свій потенціал.
6. Яка система показників використовується при оцінці ефективності розвитку підприємства як здатності використовувати свій потенціал?
7. Охарактеризуйте сутність підходу оцінки ефективності розвитку підприємства на основі відповідності результатів цілям операції (теорія ефективності).
8. Яка система показників використовується при оцінці ефективності розвитку підприємства як відповідності результатів цілям операції (теорія ефективності)?
9. Охарактеризуйте сутність підходу оцінки ефективності розвитку підприємства на основі стійкості розвитку.
10. Яка система показників використовується при оцінці ефективності на основі стійкості розвитку підприємства?
11. Охарактеризуйте сутність підходу до оцінки ефективності розвитку підприємства як рівня задоволеності основних стейкхолдерів.
12. Яка система показників використовується при оцінці ефективності розвитку підприємства як рівня задоволеності основних стейкхолдерів?

Тема 3. Концепція оцінки системної ефективності розвитку підприємства

1. Охарактеризуйте інституціональні передумови концепції оцінки системної ефективності розвитку підприємства.
2. Охарактеризуйте теоретичні передумови концепції оцінки системної ефективності розвитку підприємства.

3. Представте характеристику основних положень концепції оцінки системної ефективності розвитку підприємства.

4. Дайте розгорнуту характеристику положенню концепції оцінки системної ефективності розвитку підприємства – виявлення та узгодження індивідуальних та колективних прагнень стейкхолдерів.

5. Дайте розгорнуту характеристику положенню концепції оцінки системної ефективності розвитку підприємства – врахування формальних і неформальних інституціональних обмежень.

6. Дайте розгорнуту характеристику положенню концепції оцінки системної ефективності розвитку підприємства – формування інваріантної структури ефективності розвитку підприємства.

7. Дайте розгорнуту характеристику положенню концепції оцінки системної ефективності розвитку підприємства – агрегування мір ефективності умов виникнення та відтворення ефектів при збереженні їхніх основних характеристик.

8. Визначте сутність поняття "системна ефективність".

9. Охарактеризуйте основні умови ефективності розвитку підприємства

10. Представте коротку характеристику результативності як умові ефективності розвитку підприємства.

11. Представте коротку характеристику наявного потенціалу як умові ефективності розвитку підприємства.

12. Представте коротку характеристику функціональної організованості як умові ефективності розвитку підприємства.

Модуль 2. Оцінка системної ефективності розвитку підприємства

Тема 4. Структура моделі системної ефективності розвитку підприємства

1. Розкрийте діалектичну сутність процесів функціонування та розвитку.

2. Які методи використовуються для формування інформаційної бази умов розвитку підприємства?

3. Визначте межі функціонально-операційного центру на різних рівнях розвитку підприємства.

4. Виділіть вузькі місця в підходах щодо оцінювання наявного потенціалу розвитку сучасних підприємств.

5. Розкрийте сутність архітекtonіки потенціалу.

6. Представте порівняльну характеристика методів оцінювання результативності розвитку підприємства.

7. У чому полягають особливості оцінювання функціональної погодженості вертикальних, горизонтальних і сферичних зв'язків на сучасних підприємствах?

8. Охарактеризуйте модель В. Врума. Які межі її застосування при оцінці ефективності розвитку підприємства?

9. Представте характеристику основних критеріїв оцінки розвитку функціонально-операційного центру.

10. Модель оцінки капітальних активів.

Тема 5. Оцінка наявного потенціалу підприємства як складової системної ефективності

1. Визначте загальну процедуру оцінки складових наявного потенціалу розвитку підприємств.

2. Місце трудового потенціалу в формуванні умов ефективності розвитку підприємства.

3. Методика оцінювання трудового потенціалу.

4. Представте характеристику якісних критеріїв оцінки трудового потенціалу.

5. Представте характеристику якісних критеріїв оцінки трудового потенціалу.

6. Структура та методика розрахунку потенціалу техніко-технологічної бази підприємства.

7. Представте характеристику складових оцінки економічності розвитку підприємства.

8. Оцінка трансакційних і альтернативних затрат розвитку підприємства.

9. Оцінка затрат інтелектуальних ресурсів в процесі розвитку підприємства.

Тема 6. Оцінка функціональної організованості як складової системної ефективності

1. Визначте загальну процедуру оцінки складових функціональної організованості розвитку підприємств.

2. Яка тривалість циклів відтворення засобів і предметів праці, людського капіталу?

3. Які методи забезпечують прискорення швидкодії прийняття рішень щодо розвитку підприємств?

4. Охарактеризуйте програмне забезпечення для формування ментальних карт.

5. У чому полягають переваги та ризики застосування фінансових показників щодо оцінювання стійкості розвитку підприємства?

6. Розкрийте сутність виробничої та організаційної стійкості розвитку підприємства.

7. Обґрунтуйте доцільність використання досліджень Л. Шеплі при оцінюванні організаційної стійкості розвитку підприємства.

8. Розкрийте сутність актуалізації функцій персоналу, методи її оцінювання, переваги та недоліки.

9. Представте порівняльну характеристику методів підвищення рівня актуалізації функцій персоналу підприємства.

10. Які види комбінацій властивостей зосередження та лабільності в процесі розвитку підприємства є найбільш раціональними? Обґрунтуйте своє рішення.

11. Розкрийте сутність дії замкнутого контуру управління розвитком підприємства.

Тема 7. Оцінка результативності як складової системної ефективності розвитку підприємства

1. У чому полягають особливості формування системи показників результативності розвитку підприємств, що відносяться до різних видів економічної діяльності?

2. Представте характеристику збалансованій системі показників Нортон-Каплана. В чому її недоліки та переваги при застосуванні в процесі оцінки результативності як складової системної ефективності розвитку підприємства?

3. Представте характеристику збалансованій системі показників Л. Мейсела. В чому її недоліки та переваги при застосуванні в процесі оцінки результативності як складової системної ефективності розвитку підприємства?

4. Представте характеристику інтегрованої моделі збалансованої системи показників і показника економічної доданої вартості. В чому її недоліки та переваги при застосуванні в процесі оцінки результативності як складової системної ефективності розвитку підприємства?

5. Представте характеристику піраміди ефективності К. Макнейра, Р. Ланча та К. Кроса. В чому її недоліки та переваги при застосуванні в процесі оцінки результативності як складової системної ефективності розвитку підприємства?

6. Представте характеристику моделі EP²M К. Адамса й П. Робертса. В чому її недоліки та переваги при застосуванні в процесі оцінки результативності як складової системної ефективності розвитку підприємства?

7. Розкрийте сутність економічного прибутку.

8. В чому недоліки та переваги застосування економічного прибутку для сучасних підприємств?

9. Охарактеризуйте процедуру застосування багатовимірного факторний аналізу для оцінки результативності розвитку підприємства.

Тема 8. Методичне забезпечення оцінки системної ефективності розвитку підприємства

1. Представте порівняльну характеристику методів агрегування умов розвитку підприємства.

2. Агрегована структура умов системної ефективності розвитку підприємства.

3. Розкрийте сутність семантичної і прагматичної цінності інформації при управлінні умовами розвитку підприємства.

4. Піраміда формування інтегрального показника системної ефективності розвитку підприємства.

5. Оцінка умов системної ефективності розвитку підприємства методом аналізу ієрархій

6. Назвіть переваги та недоліки методу аналізу ієрархій при агрегуванні умов ефективності розвитку підприємства.

7. Розкрийте сутність основних понять методу аналізу ієрархій.

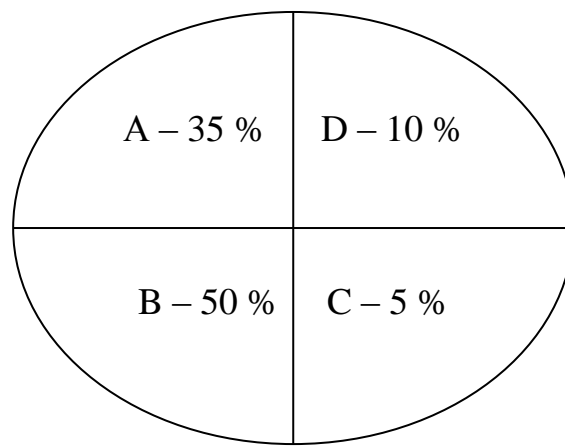
8. Назвіть основні етапи методу аналізу ієрархій при агрегуванні умов розвитку підприємства.

9. Процедура реалізації методу аналізу ієрархій.

10. Які критерії переходу від прямого до зворотного процесу використовуються в методі аналізу ієрархій? Представте їх порівняльну характеристику.

Приклад типових практичних завдань

Завдання (діагностичне). Машинобудівне підприємство для прогнозування розвитку використовує прогнозування на рік (короткострокове) з використанням інституційних норм, що відповідає третій зоні "трикутника об'єктивізації". Таке прогнозування не дає можливості підприємству використовувати увесь свій потенціал. Рівень домагань і компетентності керівництва зростає, у зв'язку з цим воно прагне підвищувати ефективність розвитку підприємства. На підприємстві питаннями прогнозування та планування займається планово-виробничий відділ, відділ маркетингу, керівники відділів підприємства, їх склад відповідно до інструменту домінантності особистості наведений на рис. 1.

Рис. 1. Склад спеціалістів, що виконують функцію прогнозування на машинобудівному підприємстві

Можливими напрямками розвитку підприємства можуть бути: а) інерційний розвиток; б) використання понаднормової роботи в пікові періоди; в) формування мережі філіалів в Україні; г) формування мережі філіалів в Україні та Грузії, організація спільних підприємств. Матриця взаємозв'язку між напрямками розвитку підприємства та зонами «трикутника об'єктивізації» наведено у табл.

Таблиця

Експертні оцінки вірогідності взаємозв'язку між напрямками розвитку підприємства та зонами "трикутника об'єктивізації"

Зони «трикутника об'єктивізації» → Напрямки розвитку ↓	Вірогідність			
	1 зона формалізовані методи	2 зона інтуїтивні методи	3 зона формальні процедури	4 зона неформальні процедури і експертні оцінки
а) інерційний розвиток	0,09	0,08	0,35	0,05
б) використання	0,31	0,17	0,35	0,1

понаднормової роботи в пікові періоди				
в) формування мережі філіалів в Україні	0,42	0,33	0,20	0,38
г) формування мережі філіалів в Україні та Грузії, організація спільних підприємств	0,18	0,42	0,10	0,47

Рівень прибутку по кожному з напрямків розвитку та зростаючий рівень домагань керівництва підприємства (рис. 2):

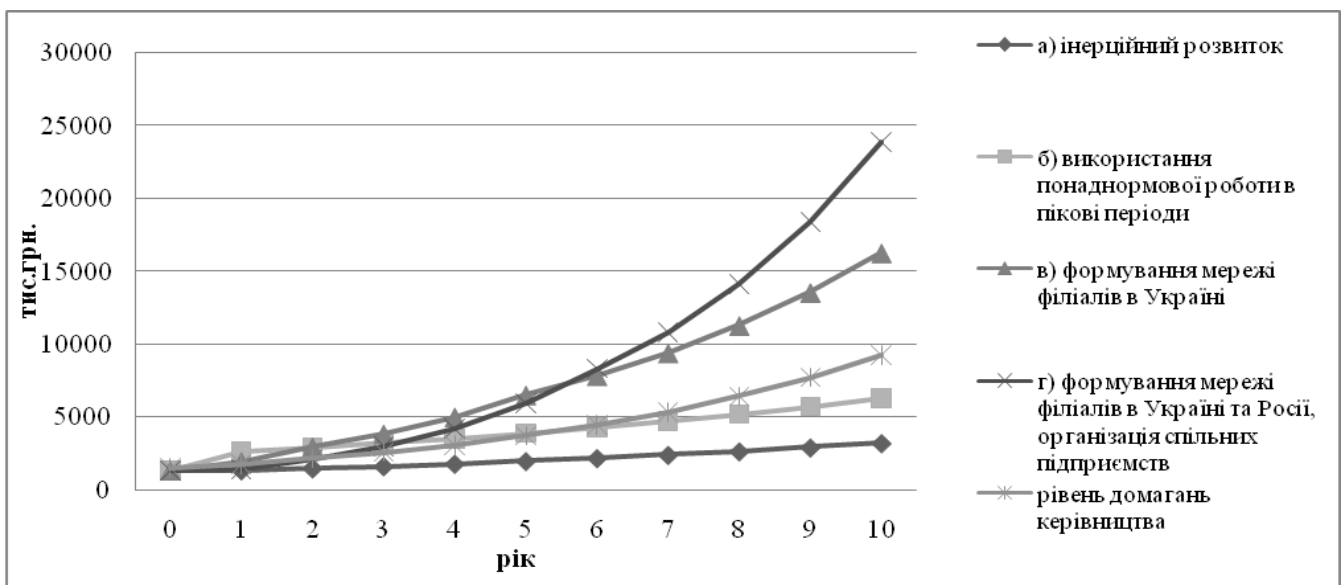

Рис. 2 Взаємозв'язок напрямків розвитку підприємства та рівня домагань керівництва

Завдання: Визначте метод об'єктивізації цілей розвитку підприємства.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результат семестрового диференційованого заліку оцінюється в балах і пропоставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Мінімально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю – 60.

Максимально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю – 100.

Виконання кожного завдання підсумкового контролю успішності здобувача оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок

оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Підсумкова оцінка за диференційований залік з навчальної дисципліни "Оцінка ефективності розвитку підприємства" розраховується за формулою:

$$S = Z1 + Z2,$$

де S – підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх завдань підсумкового контролю ($S=100$);

$Z1$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдань першого модульного контролю ($Z1=45$);

$Z2$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдань другого модульного контролю ($Z2=55$).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Системная эффективность предприятия: сущность, факторы, структура / И. В. Гонтарева, Р. М. Нижегородцев. – Москва-Киров: ВСЭИ, 2012. – 152 с.

2. Гонтарева І. В. Оцінювання системної ефективності функціонування і розвитку промислових підприємств: монографія / І. В. Гонтарева. – Харків: ВД "ІНЖЕК", 2011. – 480 с.

3. Економіка підприємства: компетентність і ефективність розвитку: монографія / В. С. Пономаренко, М. В. Афанасьєв, І. В. Гонтарева та інш.; за заг. ред. д.е.н., проф. Пономаренка В. С. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 187 с.

4.2. Додаткова

1. Амоша А. И. Основы конструирования экономических систем. Кн. 2. Производственно-экономические системы: монография / А. И. Амоша, Е. Т. Иванов.– Донецк : ИЭП НАН Украины, 2008. – 312 с.

2. Афанасьєв Н. В. Управление развитием предприятия: Монография / Н. В. Афанасьєв, В. Д. Рогожин, В. И. Рудыка – Х. : Издательский дом "ИНЖЭК", 2003. – 184 с.

3. Афанасьєв М. В. Тренінг формування компетенцій з економіки підприємства: навчальний посібник / М. В. Афанасьєв, І. В. Гонтарева, Д. О. Тищенко. – Харків : ВД «Інжек», 2010. – 328 с.

4. Гонтарева І. В. Управління проектами: підручник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2011. – 384 с.

5. Економіка підприємства : підручник / М. Г. Грецак, В. М. Колот, О. Г. Мендрул та ін.; за заг. ред. Г. О. Швиданенко; вид. 4-те., перероб і доп. – К. : КНЕУ, 2009. – 816 с.

6. Забродский В. А. Развитие крупномасштабных экономико-производственных систем / В. А. Забродский, Н. А. Кизим. – Х. : Бизнес Информ, 2000. – 72 с.

7. Клейнер Г. Б. Стратегия предприятия / Г. Б. Клейнер. – М. : "Дело" АИХ, 2008. – 568 с.

8. Коуз Р. Фирма, рынок и право: сб. статей / Р. Коуз; пер. с англ. Б. Пинскера; науч. ред. Р. Капелюшников. – М.: Новое издательство, 2007. – 224 с.

9. Орлов П. А. Обоснование цен на машины производственного назначения на основе учета их эффективности: научное издание / П. А. Орлов, Н. И. Алдохина. – Харьков : ХНЭУ, 2004. – 212 с.

10. Пономаренко В. С. Конкурентоспроможність у комплексному оцінюванні ефективності розвитку промислового підприємства / В. С. Пономаренко, І. В. Гонtareва // Конкурентоспроможність: проблеми науки та практики: монографія / Під ред. д-ра екон. наук, проф. Пономаренка В. С., д-ра екон. наук, проф. Кизима М. О., д-ра екон. наук, проф. Іванов Ю. Б. – Х. : ФОП Павленко О. Г.; ВД "ІНЖЕК", 2011. – 352 с. – С. 295-216
11. Пономаренко В. С. Оцінка ефективності комплексу факторів актуалізації трудового потенціалу промислових підприємств / В. С. Пономаренко, І. В. Гонtareва // Інновації: проблеми науки та практики: монографія / Під ред. д-ра екон. наук, проф. Пономаренка В. С., д-ра екон. наук, проф. Кизима М. О., д-ра екон. наук, проф. Ястремської О. М. – Х. : ФОП Павленко О. Г.; ВД «ІНЖЕК», 2010. – 304 с. – С. 9-25
12. Пономаренко В. С. Проблеми підготовки компетентних економістів та менеджерів в Україні [Текст] : монографія / В. С. Пономаренко. – Х. : ІНЖЕК, 2012. – 327 с.
13. Пономаренко В. С. Стратегічне управління підприємством / В. С. Пономаренко. – Харків : Основа, 1999. – 620 с.
14. Пономаренко В. С. Стратегічне управління розвитком підприємства: навч. посібник / В. С. Пономаренко, О. І. Пушкар, О. М. Тридід. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2002. – 640 с.
15. Пономаренко В. С. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи: монографія / В. С. Пономаренко, О. М. Тридід, М. О. Кизим. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2003. – 328 с.
16. Пономаренко В. С. Управління трудовим потенціалом: наукове видання / В.С. Пономаренко [та інш.]. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2006. – 348 с.
17. Салига С. Я. Удосконалення методів оцінки ефективності розвитку підприємств / С. Я. Салига, К. С. Салига, Л. І. Кирилова, О. В. Скачкова. – Запоріжжя : ЗІДМУ, 2007. – 56с.
18. Combining EVA with the Balanced Scorecard to improve strategic focus and alignment: 2GC Discussion Paper. – UK: 2GC Active Management, 2001. – P. 5–14.
19. de Haas M. Multilevel design of performance measurement systems: enhancing strategic dialogue throughout the organization / M. de Haas, A. Kleingeld // Management Accounting Research, 1999. – № 10. – P. 233–261.
20. Gontareva I. V. Determination of factors of enterprise system efficiency / I. V. Gontareva // Nauka i studia. – 2009. – NR 8(20). – С. 5–11.

21. Guler I. Throwing Good Money After Bad? Political and Influences on Sequential Decision Making in the Venture Capital Industry / I. Guler // *Administrative Science Quarterly*, 2007. – Vol. 52, № 2. – P. 248–285.

22. Kaplan R. S. The future of the balanced scorecard. / R. S. Kaplan, D. P. Norton // *CGMA Magazine*, 2012. – Inaugural issue – P. 32–34.

4.3. Ресурси Internet

1. Buzan T. The Mind Map Book: Unlock Your Creativity, Boost Your Memory, Change Your Life [Електронний ресурс] / Tony Buzan and Barry Buzan.

– Режим доступу:
http://www.amazon.co.uk/gp/product/1406647160?ie=UTF8&tag=thibuz-21&linkCode=as2&camp=1634&creative=19450&creativeASIN=1406647160#reader_1406647160

2. Горинов П. Е. Оценка эффективности управления: предмет, методы, инструменты (на примере лесопильно-деревообрабатывающего комбината ЛДК) [Електронний ресурс] / П. Е. Горинов // Сборник трудов Роль аналитика в управлении компанией. – М. : ИКФ Альт, 2002. – 28 июня. – Режим доступу:
<http://www.aup.ru/books/m74/4.htm>

3. Господарський кодекс України (із змінами і доповненнями, внесеними Законами України) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

4. ЛігаБізнесІнформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
www.liga.net/

5. Налоги и бухгалтерский учет [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
basa.tav.kharkov.ua/

6. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
www.nau.kiev.ua/

7. Право. Україна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html

8. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua/

9. Українське право [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
www.ukrpravo.com/